

приємництва. Розвиток та вдосконалення інноваційного процесу вимагає застосування комплексного системного підходу, сенс якого полягає у розгляді інноваційної діяльності як самостійної системи, кінцева ціль якої – забезпечення довгострокового функціонування суб'єкта господарювання, його фінансової міцності та стійкості в неоднозначній ситуації.

Для досягнення поставленої цілі необхідна розробка економічного механізму контролінгу, що сприяє підвищенню ефективності інноваційних процесів і створенню конкурентоспроможної інноваційної продукції. Необхідною умовою досягнення високої ефективності, як відомо, є оцінка величини витрачених коштів та отриманих результатів. Тому і виникає необхідність створення обґрунтованої системи управління витратами, яка повинна базуватися на взаємозв'язку всіх функцій управління та охоплювати всі стадії інноваційного циклу у всіх задіяних в цьому підрозділах.

Список використаної літератури:

1. Гришин В.В. Стратегические аспекты организации инновационной деятельности на фоне проблем глобальной рецессии // Мировое и национальное хозяйство. Издания МГИМО (У) МИД России. – 2012. – № 3–4. – С. 10–11.
2. Корнева О.В. Інформаційно–кібернетичні аспекти інноваційного розвитку підприємств // Економіст. – 2007. – № 10. – С. 5 – 10.
3. Корнева О.В. Формування механізму організаційно–методичного та інформаційного забезпечення активізації інноваційної діяльності // XI міжнарод. наук.–практ. конф. "Стратегія економічного розвитку в умовах глобалізації". – Чернівці. – 2009. – С. 34 – 36.
4. Михайлишин Н.П. Контролінг інноваційної діяльності як засіб реалізації інноваційного потенціалу підприємства / Н.Михайлишин, Н.Мельник / Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – №1 – 2010. – С. 101-105.
5. Рожелюк В.М., Семанюк В.З. Принципи формування інноваційно-інвестиційної політики підприємств // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. Випуск 12. Частина II. – Кіровоград: КНТУ, 2007. – С.282-284.

*Кільчицька Ю.Р., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Хаблюк О.А.*

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Виникнення будь-якої підприємницької ідеї (створення нового бізнесу чи вдосконалення вже наявного) повинно бути підкріплене економічними розрахунками її доцільності щодо джерел формування майна, його

використання, розрахунків із працівниками, власниками та державою, визначення витрат, доходів та прибутку, оцінки привабливості суб'єкта господарювання. Господарську діяльність потрібно організувати так, щоб окупити всі витрати та ще й отримати певний прибуток.

Аудит виробничої діяльності підприємства і витрат на виробництво є найважливішою і, водночас, найскладнішою частиною аудиторської перевірки. Одними з основних показників роботи будь-якого підприємства є випуск продукції та її собівартість. При проведенні аудиту витрат на виробництво, собівартості виробленої і реалізованої продукції вивчаються процеси і явища, відображені документально і пов'язані з виробничою діяльністю суб'єкта господарювання. Раціональний аналіз і аудит витрат є запорукою фінансової стабільності та стійкості у роботі промислових підприємств.

Проблеми удосконалення аудиту витрат та методика зниження витрат виробництва розглядають в своїх роботах вітчизняні і зарубіжні вчені. Значне місце посідають дослідження таких наукових діячів: Т. Бутинець [1], С. Голов [4], Ю. Цал-Цалко [5], А. Шеремет [6].

Проведення аудиторських перевірок обліку витрат на виробництво є одним із основних питань аналізу діяльності виробничих підприємств. Визначення собівартості готової продукції (робіт, послуг) є однією з основних задач підприємства.

У процесі перевірки витрат виробництва на промисловому підприємстві особливу увагу необхідно приділити наступним основним показникам:

- наявність віднесення на зменшення або збільшення собівартості продукції (робіт, послуг) сум, які не мають прямого відношення до собівартості;
- правильність віднесення витрат майбутніх періодів на собівартість продукції;
- збір і віднесення на собівартість позавиробничих витрат.

При перевірці витрат на виробництво аудитор повинен звернути увагу на правильність списання фактичних матеріальних цінностей, витрат на їх закупівлю і списання на окремі види калькуляційної одиниці. Особливу увагу необхідно приділити впливу цін на матеріальні цінності і транспортно-заготівельні витрати. За визначенням сум відхилень за закупленими матеріальними цінностями аудитор перевіряє, чи не має місце зміна вартості одних матеріалів на другі види з метою регулювання фактичної собівартості готової продукції. Крім того, встановлюються факти списання на собівартість витрат, які не належать до матеріалів, що використовуються у виробництві, тобто тих, які використовуються за проведення будівельних і ремонтних робіт загального виробничого призначення.

З особливою увагою аудитор повинен перевірити правильність списання матеріальних витрат на окремі види калькулювання продукції. З цією метою для перевірки використовуються первинні документи з витрачання матеріальних цінностей (норми і нормативи), звітні документи структурних підрозділів, оскільки неправильне списання матеріальних витрат не виправдано збільшує або зменшує ціну на продукцію, що впливає на обсяги реалізації, а не виправдане зниження ціни приводить до зменшення прибутку або збитковості підприємства.

При перевірці собівартості продукції аудитор повинен перевірити витрати майбутніх періодів, до яких належать: витрати на підготовку і освоєння нових видів продукції, що не призначені для серійного і масового виробництва; одноразові витрати з масового набору робочих за організації або за розширення виробництва; витрати на передплату періодичної преси.

Вивчаючи витрати на оплату праці, аудитор повинен дослідити його складові частини; причини виплат за сумісництво професій, за роботу понад встановлений термін; оплату основних і додаткових відпусток, виплат за роботу у вечірню і нічну зміни. Необхідно перевірити, чи не має випадків включення до собівартості витрат, які не входять в неї, і заробітної плати апарату управління, іншого загальногосподарського персоналу підприємства, заробітної плати робітників підрозділів, які забезпечують збут продукції.

Аудитору необхідно перевірити витрати, які пов'язані з операційною діяльністю, але не включаються у собівартість продукції, а саме витрат на: збут продукції, пакувальні матеріали для відвантаження готової продукції на склад, ремонт тари, рекламу і вивчення ринку, гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування.

Для використання аудиту собівартості на великому підприємстві необхідно перевірити ефективність використання і зберігання витрат, наявність невикористаного обладнання, його якісний стан, умови зберігання; причини невикористання майна; відповідність фактичного руху основних фондів даним бухгалтерського обліку. Аудитор повинен перевірити всі переоцінки об'єктів, керуючись законодавчими і нормативно-правовими документами. У ході аудиту собівартості необхідно перевірити порядок:

- списання паливно-мастильних матеріалів;
- визначення амортизаційних відрахувань на повне відновлення вартості машин і обладнання;
- правильність віднесення до складу собівартості витрат на експлуатацію і ремонт обладнання;
- поділ витрат на змінні та постійні відповідно до класифікаційних ознак П(С)БО 16 «Витрати» і розподіл витрат за видами продукції.

При здійсненні аудиту передбачено перевірити графіки проведення ремонтів; внутрішню організаційно-розпорядчу документацію; попередні матеріали державного і внутрішнього контролю; первинні зведені облікові документи, реєстри бухгалтерського обліку та фінансову і статистичну звітність [6].

На промислових підприємствах технологічним процесом передбачено виникнення побічної продукції та відходів, які можуть реалізовуватись самостійно, тому дуже важливими є питання, які виникають у ході проведення аудиту щодо вивчення існуючої на підприємстві системи оцінки та обліку і побічної продукції, виявлення її недоліків та визначення шляхів щодо її вдосконалення. Практика показує, що проведення аудиту собівартості сприяє функціонуванню високоефективної системи фінансового обліку; запобігає виникненню порушень; сприяє мінімізації витрат виробничих запасів, грошових коштів; надає керівництву інформацію про фінансово-господарську діяльність для ефективного управління витратами. А для цього необхідно проведення аудиторської перевірки фахівцями високої кваліфікації, що нині в Україні є одною з основних проблем аудиту.

Таким чином, метою аудиту витрат є встановлення вірогідності даних первинних документів щодо визначення витрат, повноти та своєчасності їх відображення в облікових реєстрах, відповідності методики обліку витрат чинним нормативним актам. Для цього існує анкета, яка складається з низки запитань стосовно витрат виробництва на промисловому підприємстві.

Аудиторська перевірка закінчується складанням аудиторського звіту. Аудитор складає звіт про те, чи відповідає інформація, відображена у фінансовій звітності щодо витрат і собівартості реалізованої продукції, в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок обліку, підготовки і подання фінансових звітів. Щоб скласти об'єктивну думку щодо інформації про витрати суб'єкта господарювання, випуск продукції та її собівартість, аудитору необхідно: одержати обґрунтовану гарантію того, що інформація в бухгалтерській документації та інших джерелах даних із питань перевірки достовірна і достатня; вирішити, чи правильно відтворена в обліку і звітності відповідна інформація.

Сьогодні у світовій практиці потреба в аудиторській послугах досить велика. Аудит знайшов широке застосування на урядовому рівні, у фінансових інститутах та в підприємницькому середовищі. Однак аналіз вітчизняних та зарубіжних літературних джерел і практика аудиту показали, що в його основі відсутні функція аналізу й оцінки ефективності виробничо-господарської (саме виробничо-господарської) діяльності підрозділів і підприємства в цілому. Крім того, не розроблено організаційно-економічний механізм, дія якого спрямована на зростання ефективності виробництва, пошук способів і засобів зниження усіх без винятку виробничих і комер-

ційних витрат, раціональне використання ресурсів підприємства. Хоча сам по собі аудит не має значного впливу на виробничо-господарську діяльність підприємств, виконувана інформаційна експертиза дає змогу знизити підприємницький ризик, оскільки отримана в ході аудиту інформація дає можливість прийняти більш правильне, економічно доцільне рішення як у внутрішній діяльності самого підприємства, так і з боку потенційних інвесторів та ділових партнерів.

Протягом більш як десяти років залишається актуальним питання прибутковості підприємств, раціонального використання ресурсів і економічного обґрунтування витрат. Варто думати, що на сучасному етапі розвитку виробничих відносин в Україні назріла потреба регулювання державою внутрішньої діяльності підприємств, причому не тільки на рівні прийняття відповідної законодавчої бази, а й шляхом безпосереднього втручання в економіку кожного підприємства (зрозуміло, з наступним відходом від впливу на економіку в міру зростання його ефективності функціонування).

Список використаної літератури:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік / Ф.Ф. Бутинець та ін. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 448 с.
2. Баришніков Н.П. Організація і методика проведення загального аудиту / Н.П. Баришніков. – Москва, 2006 р. “Філін” -281 с.
3. Білуха М. Аудит фінансового стану підприємства / М. Білуха // Бух.облік і аудит – 2004, № 5.
4. Голов С.Ф. Фінансовий облік: підручник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, І.Ю. Кравченко, Г.А. Ямборко – К: Лібра, 2005. – 976 с.
5. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навч. посібник / Ю.С. Цал-Цалко. – Житомир: Житомирський інженерно-технологічний інститут, 2002. – 647 с.
6. Шеремет А.Д. Аудит: учебное пособие / А.Д. Шеремет, В.П. Суйц. – Москва, 2004 г., “Инфра-М” – 318 с.

*Клачко Б.Т., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Семанюк В.З.*

ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В кризових умовах господарювання особливої актуальності набувають питання формування перспективних напрямків інвестиційної діяльності підприємств і, зокрема, формування інвестиційної стратегії ефективним інструментом якої є стратегічне планування. Реалізації інвестиційної